

Institutt for sosialantropologi

Utdanningsmelding 2014

Utdanningsmeldingen er behandlet og godkjent ved møte i Instituttrådet 6. mars 2015.

Planer og prioriteringer:

- ∞ Hvordan har instituttet fulgt opp planer og prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013?

Nytt bachelorprogram. Instituttet rapporterte i utdanningsmeldingen for 2013 at vår prioritet for 2014 var å få på plass et faglig forsvarlig BA-program i «Globalisering og utvikling». Instituttet har hatt en aktiv rolle i Programutvalget som har utredet det faglige grunnlaget for et slikt program. I skrivende stund er Programutvalgets utkast til alternative studieplanmodeller ute til høring i de respektive fagmiljøer. Skal instituttet gå inn for dette programmet, er det en forutsetning at det faglige innholdet får førsteprioritet. Det er videre en forutsetning at programmet er økonomisk selv bærende og tilføres de studieplasser som var øremerket BA i utviklingsstudier. Vi ønsker i denne sammenheng å samarbeide med Institutt for geografi og Institutt for sammenliknende politikk.

Rekruttering. Instituttet fastslår at høy studiekvalitet – som overordnet mål – vanskelig oppnås med mindre *opptakskvaliteten* er god. Et større tilfang av søkere er trolig den beste måten det sikres på: gjennomsnittlig antall opptakspoeng til bachelorstudiet i sosialantropologi har sunket fra 56,12 i 2007 til 45,94 i 2011. I denne forbindelse vil instituttet peke på at høsten 2014 ble en nyutdannet sosialantropolog engasjert til å besøke en rekke videregående skoler og folkehøgskoler på Vestlandet (til sammen 16 besøk, rapport levert 23. februar 2015). Tiltaket ble delfinansiert ved hjelp av PEK-midler og ble mottatt med stor interesse av så vel elever som samfunnsfaglærere.

- ∞ Hvilke planer og prioriteringer har instituttet for 2015?

1) Rekrutteringsarbeid:

- Instituttet ønsker å fortsette med skolebesøk for å presentere sosialantropologi for potensielle studenter.
- Instituttet har i samme øyemed tatt initiativ til å produsere en film i løpet av 2015. En samarbeidsavtale om dette prosjektet er inngått mellom Instituttet, UiBs kommunikasjonsavdeling og professor Frode Storås ved Bergen Museum.
- Nytt emne – SANT240 Poverty, Welfare and Marginalisation: An Ethnographic Approach to Modern Urban Life – starter opp høsten 2015, men skal fra 2017 undervises på vårsemesteret. Vi er overbevist om at emnet vil tiltrekke seg *flere internasjonale studenter*.

2) Utvidet samarbeidet med universitetsbiblioteket om integrerte kurs:

- Instituttet ønsker å tilby kurs i EndNote for alle studenter på årsstudiet og BA-programmene (dette kommer i tillegg til det som allerede gjøres i dag: kurs i litteratur- og kildesøk under SANT260 og opplæring i Endnote, integrert i SANT302).

3) Styrking av mentorordningen:

- Instituttet har nettopp mottatt en rapport fra Institutt for informasjons- og medievitenskap om sin nyopprettede studentmentorordning, og vi vil vurdere hvordan vårt tiltak (se nedenfor) kan ta lærdom av de erfaringer som der er gjort.

Studiekvalitets- og læringsmiljøtiltak:

- ∞ Omtal studiekvalitets- og læringsmiljøtiltak instituttet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2014.

For å motvirke studentpassivitet og å skjerpe akademiske ferdigheter har vi omformet lærerledede «litteraturseminar» på bachelor-nivå til *arbeidsgrupper*, og vi har styrket betydningen av ledelses- og «mentor»-aspektet ved lederrollen ved å ansette to personer i (midlertidig) full stilling som undervisningsassistenter. Instituttet planlegger å overføre disse oppgavene til ph.d.-stipendiater med arbeidsplikt. Det er også foretatt justeringer av opplegget på introduksjonsemettet SANT100 for å styrke studentaktiviteten.

- ∞ Har instituttet hatt noen særskilte utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014?

Se kommentarer nedenfor knyttet til omtalen av fagmiljøets «robusthet».

Evaluerings:

- ∞ Omtal eventuelle studieprogramevalueringer i 2014 og planer for 2015.

Vi har nylig mottatt rapporter fra våre programsensorer for de fire studieprogrammene Institutt for sosialantropologi har ansvaret for. Som kjent er rapporten for BA-programmet i utviklingsstudier meget kritisk. Til gjengjeld kan vi fastslå at BA og MA i sosialantropologi, samt M.phil. i Anthropology of Development får svært gode skussmål (se nedenfor om ressursbehovet). Det understrekes at BA-programmet etter omleggingen i 2008/2009 er tett og godt skrudd sammen (”ryddig og oversiktlig”), og at studentene er godt fornøyde (programsensoren hørte ”utelukkende lovord”).

Programsensor kommenterer nedgangen i søknader til samfunnsfag generelt og sosialantropologi spesielt – se «Årsrapport fra programsensoren for bachelor- og masterprogrammet i sosialantropologi» (februar 2015), s. 7. Tendensen er klar også for UiBs vedkommende. Sammenlikner vi opptaket for 10 år siden (2005) med i fjor, gikk det ned fra 103 til 68 på bachelorprogrammet og fra 28 til 14 på masterprogrammet. Se vår bemerkning ovenfor om rekruttering og opptakskvalitet.

Vi viser for øvrig gjerne til NOKUTs Studiebarometer [<http://www.studiebarometeret.no/no>] der UiBs to studieprogram i sosialantropologi hevder seg svært godt sammenliknet med andre studiesteder: vi scorer høyest i landet når det gjelder «helhetsvurdering» på både BA-programmet og MA-programmet. På begge programmene scoret vi ellers best på over halvparten av indeksens 43 enkeltpørsmål.

- ∞ Har instituttet fulgt opp sin plan for emneevaluering og publisert emnerapportene i kvalitetsportalen?

Planen for emneevaluering er fulgt opp og rapportene legges i kvalitetsbasen så snart de er ferdig utarbeidet.

Endringer i studietilbudet:

- ∞ Har instituttet planer om opprettinger/nedlegginger av studieprogram?

Instituttet har ingen *planer* om å nedlegge studieprogram, men må nå vurdere om vi er nødt til å ta pause i opptaket til M.phil.-programmet *Anthropology of Development* én eller flere ganger. Situasjonen for dette studieprogrammet er kritisk. Dette understrekes av programsensor og er et tema for stadige diskusjoner i stab og instituttlidelse. Tross nedskalering av ressursbruken etter vedtak i instituttrådet i februar 2014, påkrevet som en følge av drastisk endrede rammevilkår, krever programmet likevel dobbelt så stor personalinnsats (per studiepoeng) som masterprogrammet i sosialantropologi. Programansvaret er nå overført til en midlertidig vitenskapelig ansatt. Hvordan kvoteordningen blir i årene fremover er ikke fastsatt.

Denne økonomiske usikkerheten gir få holdepunkter for videre sikker drift. Instituttet ser det ironiske i at dette gjelder et høyst internasjonalt orientert studieprogram på et felt UiB lenge har hatt som ett av to hovedsatsingsområder (utviklingsforskning), organisert av et fagmiljø som får svært god attest av komiteen som høsten 2014 leverte sin evaluering av UiBs innsats på nettopp dette området (jfr. *Evaluation of the strategic priority area global and development-related research and education at the University of Bergen*, 15. Januar 2015, s. 10, 49, 62, 89).

Se ovenfor om instituttets arbeid med å opprette et nytt bachelorprogram i utviklingsstudier.

- ∞ Gi en kort vurdering av robustheten i fagmiljøet.

Fagmiljøet er til enhver tid avhengig av at de to sentrale aktivitetene, forskning og undervisning, samt det elementet som forener dem: veiledning, kan gjennomføres i henhold til langsiktige strategiske overveielser og de vitenskapelig ansattes faglige interesser. Miljøets «robusthet» – forstått som god dekning langs faglige parametere som regionaletnografisk spredning, tematisk mangfold og teoretisk bredde – er god, også i internasjonal sammenheng. Rekruttering av ph.d.- og postdok.-stipendiater er også mer enn tilfredsstillende. I den grad fagmiljøets styrke er truet, skyldes det for det første slike forhold som oppsigelser, langvarige permisjoner og alvorlig sykdom. For det andre representerer «frikjøp» (i varierende omfang) av vitenskapelig ansatte i forbindelse med ulike lederroller og eksternfinansierte prosjekter en utfordring. Instituttrådet vedtok derfor i 2014 at fremtidig frikjøp ikke skal overstige halvparten av undervisningsplikten. Et tredje element er avviklingen av opptjente forskningsterminer. Når dette er sagt, er vanskelige avveininger mellom å la de mest erfarne ha stort undervisningsansvar og å la yngre krefter – gjerne i rekrutteringsstillinger – slippe til, trolig vanlige i høyere utdanning. Men de skjerpes når tilgjengeligheten på fast ansatte, meritterte lærerkrefter er drastisk redusert, slik situasjonen ved Institutt for sosialantropologi er i dag.

Etter- og videreutdanning

- ∞ Omtal kort status for etter- og videreutdanningstilbudet, samt planer for 2015.

Instituttet har for tiden ingen slike tilbud og arbeider heller ikke med nye planer på dette området. Som nevnt ovenfor er instituttets ressursituasjon såpass prekær at det inntil videre

ville være uforsvarlig å pålegge de vitenskapelig ansatte å utvikle planer for nye utdanningstiltak.